

UPRZYW. WIADOM.

z CUDZYCH

KRAIOW.

A N N O

1731.

z Włoch.

z Rzymu d. 19. Maj, W przeszłą sobotę Ociec S. wszystkim Ministrum swoim dał audyencyą, a po południu *in comitatu S. Collegij* Niezporacemu iako w Wigilią Świąteczną *aderat* nabożeństwu, same zaś Świątki z wielką przez wszystkich trzy dni celebrował dewocją. IMć X. *Datave Valenti* po miąnicy we wtorek Świąteczny Miży S. do swoicy przyrzeczony stancy, paralizem tak ciężkim był naruszony, że następujący potym nocy w drogę wieczności poszedł, na którego miysce IMć X. *Gentili*, bywszy dotąd Sekretarzem Kongregacyi *successit*. Dnia wczorayszego Ociec S. *examinowal* niektórych IchMćiow XX. Biskupow y dowiedziawszy się, że IMć Xdz *Bicbi* z Portugallii w *Marseille* stanął, een wydał ordynans, żeby dwa Gálery Pápiezkie do *Marseille* wysłano, dla odpróżnienia tegoż Praláta do *Civita-Vecchia*.

z Portugallii.

z *Limboy* d. 7. Maj, Krolestwo IchMć z całą Przeciwiecną Famiłią w do-

skonałym zostając zdrowiu, pod czas terażniejszy przyjemney chwili, częstą do poblizszych rekreacyinych Zamkow dywertują się przejazdka. Dnia onegdąyszego stanęli tu z Wiedniá y z Rzymu kurjerowie, z których ostatni u Dworu mile był przyjęty, a to podobno z tey rácy, że z doszłych przez niego listow Krol IMć zdáć się bydz zupełnie ukontentowanym. Flotrá nászá ztąd do Ameryki ku Krolestwu Brezylji destynowana, przy wszelkiej gotowości, ná zgodny wiatr do żeglugi oczekiwá, inni zaś do Azji ordynowani, pod konwoiem dwuch Okrętow woiennych do *Smirna* y *Troji* wybieżć máią. O tymże *Smirna* już *sub N XXXV*. s z Anglii namieniono; o *Troji* zaś, ponieważ się Historyi tyká, tylko krotko namieniámy. To Miásto leży także w Prowincyi *Natolj* y niegdy Krolestwem było, ktore się *ciriter* owego czasu zaczęło, kiedy lud Izráelski z Egiptu wyszedł, w roku od stworzenia świata 2471. pierwszy Krol *Teucer* a ostatni *Priamus* nazywał się, z którego panowania *anno mundi* 2767. Krolestwo Trojáńskie od Gre.

Greków zburzono. Przyczyną wojny była takowa, *Priamus* Król Trojański Syna swego *Paris* nazwanego, dla zwyciężenia cudzych krajów z domu wyprawił, który do *Lacedemonu* zawitałszy, Królowi *Menelausowi* Helenę małżonkę, a dla wyberney piękności y urody sławną uwiodł. Ze zaś *Priamus* do żadney w tej mierze niechciał poczuwać się satysfakcyi, więc wszyscy w Grecyi będąc Rzeczypospolite uczyniwszy z sobą Aliancją, do Krolestwa Trojańskiego *unitis viribus* wtargnęli, gdzie *Agamemnon* Król *Mycenijski* przy obleżeniu miał komendę. Ze zaś Trojańczycowic, tak mocny dawali odpor, że się obleżenie do 10. lat przeciągnęło, więc *tandem per stratagem* Miasto dobyto; Grecy albowiem drewnianego znacznego wielkości wystawiwszy konia y dostatkim żołnierzy onego napełniwszy, sami się niby z Obozu y od obleżenia ruszyli y takowe dziwowisko po sobie zostawili. A Trojańczycowic lekkomyślną uwiedzeni potwarzają, iakoby ta machina ku czci Bogów była wystawiona, one do Miasta sprowadzili, dla którego to sprowadzenia, gdy mury tegoż Miasta rozwalić musianno, Grecy nocą powróciwszy, wpadli do Miasta y zapaliwszy one, w perzynę obrocili. Do obrony Krolestwa Trojańskiego niemato dopomogły, owe bitne Amazonki, które za morzem *Euxinum* na granicach Azji mieszkaly y pierśi prawie sobie porzuciły, żeby do przypasania miecza y łuki, tym sposobnieysze były. Mężów zaś szczerze dla pomnożenia dzieciąt chowały y kiedy się chłopiec urodził, pierwszy onemu u prawcy ręki palec poucinaly, żeby do żadney broni nie był zgodnym. Po takowym tedy starcy *Troji* zburzeniu, *Alexander Wielki* o mil 7. nową założył *Troję*, zkad się w *Historii Troas Alexandri* nazywa, która ta leży, gdzie się *Hellestus* kończy a *Egypskie* zaczyna morze.

z Hiszpanii.

z Sewilij d. 15. Maj, Lubo Król *Imé* temi dniami nieco na zdrowiu był zapadł, o prędkiey iednak rekonwalescencyi jego bynaminicy nie wątpią, a Krolowa *IeyMé* tym czasem niezaniedbując manutencyi interesów Wiedeńskich y Włoskich, dla czego codziennie z *Imé P. Gráfem de Rothenburg* Posłem Francuzkim miewa konferencye. *Imé P. Márkwis de Castellar* Posel nasz u Dworu Francuzkiego będący, nie z mnieyszą pilnością o to się stara, żeby wzajemną oboygą Potencyi utrzymána była harmonia, y zobopolne do Traktatu Wiedeńskiego ułatwiono przystąpienie, o czym doskonałszą w krotce *subsequetur* relacją. Ostatni kuryer z *Parmy* doniosł, że tamieczna *Xiężna in graviditate* szczęśliwie postępuje, zkad ciekawie o tym wyglądamy wiadomości, czyli Syna, czy Córke urodzi. *Imé P. Márkwis de Monteleon* zaś iako Minister Dworu naszego oney we wszystkich asystując, pilno *in vigilat*, żeby tamieczne *Xięstwo*, przez terażnieyszą administracją żadney nie ponieśli deteryoracyi. Z *Cadix* to mamy, że w przyszły tydzień niektóre Okręty ztamtąd do *Cartagena* dla sprowadzenia towarów do *Nombre di Dios* albo *Portu Bello* excurrent. Sytuacyi tych micysc *sub N. LIX. §* o Hiszpanii doczytać się może.

z Francyi

z Wersalu d. 31. Maj, Król *Imé* z *Marly* *redux* szczęśliwie tu stanąłszy podróżą do *Fontainebleau* ad d. 8. *Iun.* oddał; iczeliby zaś Krolowa *IeyMé* tamże wyiechac miała, żadney pewności niemasz. *Xiążę Imé Kasselki* lerzy po odebraniu wielkich od Krola *Iméi* respektów, ztąd do *Kasselu* powrócił. Za przybyciem ostatniego z *Sewilij* kuryera, zaraz w przytomności Krola *Iméi*, by-

to wielkie *consilium* y zaraz go tegoż dnia, nąząd wyprawiono, o którego kommissach różne tu są powieści, między innymi upewniają, że Dwór nasz z Hiszpanią ściśle chce ustanowić alłiancyę, niżeli do Wiedeńskiego przystąpi Traktatu. IMé P. Márkwis de *Castellar* w wielkim u Dworu zostając respektcie, Krola IMéi w przyszley do *Fontainebleau* podróży ma *comitari*, y już mu w Zámku támeicznym nąznaczona jest stancya. Z *Turyń* także stanał kuryer, z relacyą o szczęśliwym Krolowy Iey Méi Sárdynskicy rozwiązaniu, którą Syna powiła. IMé P. Márkwis de *Nesse* w suplice Krolowi IMéi podający pretensyą swoją do Xięstwa *Orange* wywodził, które przez Xciá de *Comi* za 17. kroć tysięcy *linwrow* Krolowi IMéi jest ustatpione, iaki zaś táiego dedukcyą odbierze skutek, czas pokazać. Pomienione máte Xięstwo leży w Gubernium *Provence* y niegdý pod władzą Wilhelma III. Krola Angielskiego zostawało, które roku 1692. od s. p. Krola naszego odebranc, ale mocą Traktatu Rywiewickiego roku 1697. do Anglii przywrócone było. Po śmierci zaś Wilhelma III. Krola Angielskiego między Brandeburskim y de *Naußau* Dworami wielkie o nie záchodziły kontrowersye, pod czas których Krol nasz to Xięstwo znowu odebrał, y wszystkich Kálwinow z niego wyrugował; *tandem* przy Traktacie *Wtrechiskim* Elektor Brandeburski, odebrawszy Xięstwo *Geldern* iako *equivalens*, uczynił onego cessyą; Xiążę de *Naußau* do tych czas przy swojej *substitut* pretensyi.

z Anglii.

z Londynu d. 1. *Iun*. W przeszłą szodę przybył tu umyślny od IMéi P. Gráfa de *Waldgrave* Posła naszego w Francyi będącego, po którego przybyciu Lord *Harington* zaraz do *Richmondu*, dokąd Krolestwo Ich Méi z całą Przecwice-

ną Familią w przyszły poniedziałek wyiechali, pospieszył, dla oddania doszłych przez tegoż kuryerá expedycyi tykających się intereffow Włoskich, zączym *intimum consilium* z Londynu konwokowane y zaraz w przytomności Krola IMéi odprawione było. Dzień Anniwersaryiny Koronacy Krola IMéi d. 22. *Iun* przypadający, iako tuzą má się w *Hampcourt* odprawić. Przez ostatni okręt który tu z *Tunis* przybył, mamy wiadomość, że támeczni Obywatele nie daleko mieyscá, gdzie sławne Miásto *Carthago quondam* było, wielki á w złoto y srebro dostatni skarb znaleźli. To Miásto *Tunis* leży w Afryce w Krolestwie *Tunis*, które się terażniejszy czas iako *Rípolicá ad instar Algieru y Tripolis* pod protekcyą Turecką będące, rzádzi y tylko rozboiem y z swoiey zdobyczy morskiy żyje. A pomienione Miásto *Carthago* zádawnych Rzymián bádzo kwitnęło. Fundatorką tak wspaniałego Miásta była Xiężná *Dido*, którą a. m. 3058. gdzie Brát iego *Pygmalion* nązwany, *Sébañ* Mátzonką był zabił, ucieklszy, tam nád Afrykańskim przylądowánieciem stáncę y u támecznych miejszkáncow tyle gruntu kupiłá, ile by bydłęciá skórą okrywáć mogła: to otrzymáwszy, skorę w subtelne pokrajała pásy y rzemyki, y nimi tak obfzerny mieysce záięta, że ná nim wielkie Miásto *Carthago* zálóżyła. Przerzeczeni *Phanicens* od Afrykańskich Obywatelow *Puni* przczwáni byli, á Páństwo ich *Terra Punica* y dla tego *per bellum Punicum* których się w Historyách trzech znáyduie, rozumie się wojná, którą Rzym y *Carthago* miásta z sobą toczyły. Przyczyná tych wojen była emulacyá, iż jedná Rzeczpospolitá drugiey prymu ustápić niechciała. Pierwszá wojná trwała przez 25. lát, po której nastąpił pokoy ná lát 22. Drugá przez 17. lát z sobą toczyli á pokoy do

lát

53. był przedłużony. Trzecią woj-
ną przez 4. lata trwała aż do dezolacyi
Miasta *Carthago*. Pierwszą okazyą woj-
ny było Krolestwo *Sycylijskie*, które *Car-
thaginenses* sobie przywłaszczać chcieli,
kiedy *Hiero* Król Syrakuski onych był
zaciągnął przeciwko rebelliującym *Ma-
mertinom*. Ze zaś Rzymianie temu za-
biedzć chcieli, więc *Mamertinom* we
wszystkim morzem y lądem asystowali,
iakoż siły ich częstemi doświadczywszy
utarczkami, tandem Rzymianie otrzyma-
li zwycięstwo a Kartażanieczycowic o
pokoy prosić musieli. Drugą wojną
Punią, w której wodz *Hannibal* na
wielką przez Rycerkie dzieła zarobił sławę,
wszczęła się dla Hiszpanii. Obległ
szy albowiem *Hannibal* Miasto *Saguntum*
a. m. 3721. one do szczytu demo-
liował, czego Rzymianie znieść nie
mogąc z tamtymi w ciężką zabrnęli woj-
nę; *Hannibal* zaś z wielkim woyskiem
przez Francją, owe nie łatwo przystę-
pne góry *Alpes* przybywszy, wciągnął do
Włoch y w krotkim czasie pięć znako-
mitych otrzymał wiktoryi, to jest nie
daleko *Pavia* w Medyolańskim iedną,
drugą nad rzeką *Trebia* w Xięstwie Pár-
meńskim, a trzecią pod *Trasimeno* w Xię-
stwie *Spoletę*, czwartą zaś na ostatek pod
Miasteczkiem *Canna* w *Apulij*. Widząc
Rzymianie że *Hannibal* był prawie nie-
zwyciężony, wodzą swego *Scipiona* do
Hiszpanii wysłali, który Kartażanieczy-
kow z Hiszpanii rugował. *Marcellus*
także szczęśliwie w Sycylii miał sukces-
sa, tak dalece, że *Hannibal* Bratu swemu
zlecił, żeby się z Woyskiem swoim, z
Hiszpanii już wygnanym, złączył. Rzy-
mianie zaś tey konjunkcyi nie dopuści-
wszy, posłkowc woyską niedaleko Pár-
my atakowali y w roku 3743. wicko-

pomną nad nim otrzymali wiktoryą. Po
tey wiktoryi *Scipio* do Afryki pod Mi-
asto *Carthago* poszedł y one lądem y mo-
rzem tak przyćmił, że Kartażaniecz-
cykowic *Hannibala* dzielnego wodzą
swego, który się w Sycylii iako niższy
części tegoż Państwa we wszystkim do-
brze był obwadował, nazał wzywać przy-
muszeni byli. Gdy zaś roku 3748. mię-
dzy temi dwiema sławnymi wodzami
Hannibalem y *Scipionem* do generalney
przyszło potyczki, szczęście Rzymianom
posłużyło a Kartażanieczycowic wszy-
stkie od Rzymian podane kondycye przy-
jąć musieli. Trzecią wojną zaczęła się
roku 3801. z tey przyczyny: że Karta-
żanieczycowic z Rzymianami w przy-
mierzu zostających byli zawoiowali, za-
czym *Cato* zaraz domagał się tego, aby
Miasto *Carthago* obleżone y demoliowa-
ne było. Y lubo to Miasto przez chtë
4. lata uśilny dawało odpor, iednakże
roku 3804. od *Scipiona* Afrykańskiego do-
byte, spalone y z ziemią zrownane by-
ło. Wielkość tego Miasta ztąd łatwo
zważyć może, że przez 17. dni ustaw-
cznym gorzało ogniem, a tak 144. lat
przed Narodzeniem Páńskim *in favillam*
poszło, które przez 737. w zupełney
wspniałości sfornit.

z Dánii.

z *Kopenhagi* d. 31. Maj, Deputowa-
nym od Miasta *Hamburga* przez Kán-
clerzą W. doniesiono, że Król IMé za-
dną miarą dawnym Miasta tego Przywi-
leciom *prejudicare* niechce, owszem go
przy tychże Prawach utrzymywać usila-
ie y dla tego wszystkiej dotąd zachodzą-
ce *gravamina* uspokoić y dawną harmo-
nią przywrócić kazał.